

# **Protocol Geneesmiddelen en medische handelingen**

## Inleiding

Kinderen kunnen geneesmiddelen voorgeschreven krijgen door huisarts of specialist. Dit zijn dus middelen die op recept voorgeschreven worden.

Als het kind deze middelen ook nodig heeft gedurende het verblijf bij Bso Marlon zullen de ouders hun 'zeggenschap' over deze toediening over willen dragen aan de pedagogisch medewerksters.

Om problemen te voorkomen is het van belang om dit schriftelijk met elkaar overeen te komen.

Wanneer er besloten wordt dat de geneesmiddelen gegeven worden moet een 'Medicijnverklaring' opgesteld worden. Soms vragen ouders ook om hun kind geneesmiddelen toe te dienen die niet op recept verkregen zijn. Deze geneesmiddelen hebben de ouders zelf bij een apotheek of drogist gekocht. Deze 'zelfzorgmiddelen' kunnen echter minder onschuldig zijn dan men vaak denkt, daarom is het van belang om ook voor deze middelen een "Medicijnverklaring" in te vullen.

# Het verstrekken van geneesmiddelen op verzoek

We maken onderscheid tussen twee soorten verstrekken van medicijnen:

## **Medicijnen op doktersrecept:**

Als een kind gebruik moet maken van medicijnen op doktersrecept op de kinderopvang geldt het volgende:

- Het medicijn op doktersrecept moet op naam staan van het kind en compleet in originele verpakking en bijsluiter aan een pedagogisch medewerker afgeleverd worden. Zij controleert de datum en toedienfrequentie.
- Overeenkomstig advies van de GGD dienen nieuw voorgeschreven medicijnen altijd eerst thuis toegediend te zijn.
- Ouders dienen altijd een formulier medicijnverklaring volledig in te vullen en te ondertekenen. Hiermee geven zij toestemming om het medicijn overeenkomstig aan hun kind toe te dienen. Ouders dienen goede instructie te geven over de wijze van toediening. Zonder medicijnverklaring worden er GEEN medicijnen toegediend.
- Ouders zijn verplicht om op het formulier medicijnverklaring een (nood)telefoonnummer te noteren, waarop zij die dag goed bereikbaar zijn.
- De pedagogisch medewerkers spreken dagelijks met elkaar af wie op die dag verantwoordelijk is voor het op correcte wijze toedienen van de medicijnen. Deze persoon leest de bijsluiter goed na zodat zij op de hoogte is van de meest voorkomende bijwerkingen.
- Na toediening plaatst de pedagogisch medewerker een paraaf op de medicijnverklaring ter bevestiging van de toediening.

## **Homeopathische geneesmiddelen en zelfzorgmiddelen:**

Voor homeopathische geneesmiddelen en zelfzorgmiddelen (bv hoestdrankje) (met uitzondering van paracetamol) gelden dezelfde richtlijnen als vermeld onder "medicijnen op doktersadvies".

Een uitzondering kan zijn:

- Het toedienen van hoestdrank
- Het toedienen van homeopathische middelen
- Het toedienen van medicijnen i.v.m. het afmaken van een penicillinekuur
- Het aanbrengen van zalfjes
- Het afplakken van ogen
- Het puffen bij kinderen met CARA Paracetamol

Laat kinderen zelf hun homeopathische geneesmiddelen, zelf innemen als ze dat kunnen (onder toezicht).

## **Paracetamol**

Paracetamol wordt alleen verstrekt als ouder(s) hier toestemming voor hebben gegeven op het kindregistratie formulier.

# Medisch handelen

## Huid en wondverzorging

Kinderen met huidandoeningen hebben vaak wondjes en lopen daardoor een groter risico op infecties. Wanneer een kind een klein open wondje heeft, moet infectie voorkomen worden.

- Was de handen voor en na wond- of huidverzorging zorgvuldig
- Spoel het wondje met water schoon;
- Dek het wondje af om te voorkomen dat wondvocht of bloed tot besmetting van de omgeving leidt;
- Verwissel de pleister of het verband regelmatig en in ieder geval als het doordrenkt is met wondvocht of bloed.

## Hoe om te gaan met bloed

### Wat is het risico van bloed?

In bloed kunnen virussen aanwezig zijn zoals het hepatitis B of C-virus of het aids-virus. Besmetting van het kind met deze virussen vindt in den regel voor, tijdens of kort na de geboorte plaats. De meeste kinderen hebben geen klachten en vaak is niet eens bekend dat ze besmet zijn. Via bloed-bloedcontact kunnen de virussen op anderen worden overgedragen.

Bij bloed-bloedcontact komt het bloed van de ene persoon direct in contact met het bloed van een andere persoon. Dit is bijvoorbeeld het geval als iemand zich prikt aan een gebruikte injectienaald. De kans op besmetting is klein en besmetting vindt niet plaats als de huid intact is. Het hepatitis B- en C-virus en het aids-virus zijn niet overdraagbaar via normaal sociaal contact.

### Welke maatregelen moeten genomen worden om bloed overdraagbare aandoeningen te voorkomen?

- Draag wegwerphandschoenen bij elk contact met bloed, wondvocht of lichaamsvochten die zichtbaar met bloed zijn vermengd. Wegwerphandschoenen hoeven niet steriel te zijn. Gebruik ze als volgt:
  - \* Gooi na gebruik de wegwerphandschoenen direct weg;
  - \* Was daarna de handen met water en zeep.
- Verwijder gemorst bloed als volgt:
  - \* Neem het bloed, met handschoenen aan, op met een papieren tissue;
  - \* Maak de ondergrond schoon met water en zeep;
  - \* Droog het oppervlak en desinfecteer daarna met alcohol 70%;
  - \* Laat de alcohol aan de lucht drogen.
- Was met bloed bevuild linnengoed op 60°C;
- Gebruik geen gezamenlijke tandenborstels, nagelschaartjes, slabbertjes, washandjes of vijltjes.

### Wat te doen als er toch contact is geweest?

- Laat het wondje goed doorbloeden;
- Spoel met water of fysiologisch zout;
- Desinfecteer vervolgens met een wonddesinfectiemiddel, bijv. betadine-jodium of alcohol 70-80%;
- Dek het wondje af met een (waterafstotende) pleister;
- Spoel bij verwonding van de slijmvliezen direct goed uit met water of fysiologisch zout;

- Was de handen met water en zeep;
- Neem bij blijvende klachten na een prikongeval contact op met de huisarts of de plaatselijke GGD (zeven dagen per week, 24 uur per dag) met de vraag of er aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

## Wettelijke regels

Voor de hierboven genoemde medische handelingen is er, binnen de wetgeving, een aparte regeling gemaakt. De wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig **niet** voor personeel werkzaam in de kinderopvang. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden afgegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk, aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor de kinderopvang, als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medische handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen – mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet *bevoegd* is, wel de *bekwaamheid* bezit om die handelingen te verrichten (zie bijlage 2).

### Aansprakelijkheid

*Indien Bso Marlon niet kan bewijzen dat een leid(st)er voor een bepaalde handeling bekwaamd is of de leid(st)er heeft langere tijd de handeling niet uitgevoerd, voert de leid(st)er de medische handelingen niet uit!*

Om zeker te zijn dat de civielrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is, is het raadzaam om, voordat er wordt overgegaan tot medisch handelen, contact op te nemen met de verzekeraar van Bso Marlon. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die zijn verbonden aan deze medische handelingen niet zijn meeverzekerd. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn, omdat wanneer de verzekeraar van een en ander op de hoogte wordt gesteld deze risico's meeverzekerd kunnen worden, eventueel tegen een hogere premie en onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld een aanwezige bekwaamheidsverklaring).

Mocht ten gevolge van een medische handeling een calamiteit zich voordoen, bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis.

**En bel de ouders, zij zijn eindverantwoordelijk!**

### **Bel bij een ernstige situatie direct het landelijke alarmnummer 112.**

Zorg in alle gevallen dat u duidelijk alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals:

- Naam,
- Geboortedatum,
- Adres,
- Huisarts en/of specialist van het kind.

Geef verder door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.

## Bijlage 1: 'Overeenkomst medicijngebruik'.

Hierbij geeft (naam ouder/verzorger) \_\_\_\_\_

ouder/verzorger van (naam kind) \_\_\_\_\_

Toestemming om zijn/haar kind tijdens het verblijf bij Bso Marlon het hierna genoemde geneesmiddel/zelfzorgmiddel toe te dienen bij het hierboven genoemde kind.  
Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel wordt toegediend conform het doktersvoorschrift -zie etiket van de verpakking- , dan wel op het verzoek van de ouders (in geval van zelfmedicatie).

Naam geneesmiddel/zelfzorgmiddel \_\_\_\_\_

Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel wordt verstrekt op voorschrift van de volgende arts:

Naam: \_\_\_\_\_ Telefoonnummer: \_\_\_\_\_

Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel dient te worden verstrekt vanaf-tot:

Begindatum: \_\_\_\_\_ Einddatum: \_\_\_\_\_

Dosering: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Tijdstip van toediening: \_\_\_\_\_

Toedieningsfrequentie: \_\_\_\_\_

Bijzondere aanwijzingen (aankruisen wat van toepassing is):

- Voor / na de maaltijd
- O wel / niet met melkproducten
- O zittend / liggend / staand
- O anders

Wijze van toediening:

- oog
- oor
- neus
- oraal
- huid
- anaal
- anders

Het geneesmiddel zal toegediend worden door de volgende leidster: \_\_\_\_\_

Het geneesmiddel dient bewaard te worden:  
bij kamertemperatuur / in de koelkast / anders

Voor akkoord bij aanvang;

Handtekening ouders/verzorger:

datum:

Handtekening pedagogisch werker:

datum:

Bso Marlon is niet aansprakelijk voor de eventuele bijwerkingen die kunnen optreden als gevolg van het door haar personeel toegediende geneesmiddel/zelfzorgmiddel. Bij twijfel over gebruik of toediening kan Bso Marlon eerst contact opnemen met de ouders voor er tot toediening wordt overgegaan.



## Bijlage 2: 'Bekwaamheidsverklaring voor het uitvoeren van medische handelingen'.

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling:

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Verklaart dat,

Naam leid(st)er: \_\_\_\_\_

Functie: \_\_\_\_\_

Werkzaam bij: Buitenschoolse opvang, Bso Marlon

Na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

Naam kind: \_\_\_\_\_

Geboortedatum: \_\_\_\_\_

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor het kind noodzakelijk wegens:

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop het kind aanwezig is op de Bso.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

Van (begindatum): \_\_\_\_\_

Tot (einddatum): \_\_\_\_\_

Ondergetekende:

Naam: \_\_\_\_\_ Functie: \_\_\_\_\_

Werkzaam bij: \_\_\_\_\_ Plaats en datum \_\_\_\_\_

Handtekening: \_\_\_\_\_

## Bijlage 3: Overwegingen en aandachtspunten die belangrijk zijn bij het toedienen van geneesmiddelen op recept en zelfzorgmiddelen zonder recept

- De geneesmiddelen moeten altijd in de originele verpakking aangeleverd en bewaard worden (nooit overdoen in een andere verpakking). Hierbij is van belang dat het een *originele* verpakking is van het middel, hierop is duidelijk aangegeven hoeveel, wanneer en op welke wijze de medicatie toegediend moet worden.
- Bewaar de *originele* bijsluiter van het geneesmiddel in het kinderdagverblijf. Werk niet met een kopie, want bijsluiters worden regelmatig aangepast. Lees goed de bijsluiter zodat je op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het geneesmiddel. *Bij twijfel het geneesmiddel nooit toedienen!*  
In het geval van zelfzorg medicatie dient de door de ouders verzochte wijze van toediening altijd overeen te komen met de tekst van de bijsluiter!
- Maak schriftelijke afspraken over wie het geneesmiddel zal toedienen. Alleen de daartoe aangewezen leid(st)er(s) kunnen de medicatie toedienen.
- Er dient een schriftelijke procedure aanwezig te zijn hoe gehandeld moet worden in geval van een calamiteit met een geneesmiddel, inclusief telefoonnummers wie in welk geval gewaarschuwd dient te worden.
- Verantwoordt het toedienen m.b.v. een aftekenlijst: degene die het middel toedient zet een paraaf. De lijsten worden bewaard in het dossier van het kind.
- Controleer de uiterste gebruiksdatum regelmatig. Overtollige en verlopen geneesmiddelen teruggeven aan de ouders. Schrijf op de geopende flessen – van bijvoorbeeld: hoestdrank, oogdruppels e.d. - de datum van opening, dit omdat de flessen na openen maar tijdelijk houdbaar zijn.
- Als er geneesmiddelen in de koelkast bewaard moeten worden, het middel alleen voor kortdurend gebruik uit de koelkast halen. De temperatuur dient bewaakt te worden m.b.v. een min.-max. thermometer. De temperatuur dient tussen de 2-7°C te zijn. Deze dagelijks controleren. Indien een koelkast ontbreekt, kan en mag een dergelijk geneesmiddel nooit in een kinderdagverblijf worden toegediend, tenzij de ouders bereid zijn het geneesmiddel zelf te halen en te brengen. Zet het geneesmiddel in een afgesloten bak in de koelkast. Als de verpakking lekt, kan het niet in aanraking komen met levensmiddelen. Tevens is het van belang dat kinderen niet ongemerkt toegang tot de koelkast hebben.
- Vul wijzigingen (over dosering, tijdstip, etc.) in op de overeenkomst en pas de aftekenlijst en de evaluatiedatum aan.
- Laat de ouders een nieuw geneesmiddel altijd eerst thuis gebruiken.
- Laat een formulier 'Overeenkomst gebruik geneesmiddelen' volledig invullen en ondertekenen.